

2 CORINTIOS

Biek numiim ēsap Pabloou

Corintopienag phā deepäitarr

Chi phātarr. Pabloou Corintopien chi ükha durrum khūunag mæg ēsap biek numiim phānaa deepääiwai Macedonia sīejim aajem.

Maadēu khaphæ næm, nacharam ēsap ichdēu deepäitarr gaai irua amag ithūu iekhaba thetta iekhapüijim. Maimua ich iek asekasierrá wa asekasba khāijā nu a khap aagta, ag khur nuu awi, Titoog am oon mapijim anæm, mag oothurwi jūrr ichig jaauchëmkhiir.

Mag chadcha Tito am aar udthurwi jaauchewai, ãaur khūunan ùu ichdēu jaaupüitarrjö i ipierr awi nem ajaug næm a jaauchëjim aajem, amach khīrjug khaibgamjä isegpäiwi (2:1-11). Mamæ agjö naajim aajem ãaur khūn i iekjä asekasba warag i ichaaurta iekhanaa i èugar í chan mag ichdēu jaaujemjö ich Jesucristoou jur autarrjä khabamta jāg nærræm anarr khūn (cap. 10). Titoou mag jaaubaicheewaita Pabloou mæg carta biek numiim phājim aajem.

Khan jawaagta phājī. Mag Titoou Corintopien igwi ich jügaagaa jaaubaicheewaita (7:6-7) jöoi oneeubaadéwi mæg ēsap phājim aajem:

- (1) ichdēu ûurwai ùu ichdēu jaaupüitarr ipierraa ãaur khūnau amach khaibag isegwi Cristoou khōsi simjöta næm anæm gaaimua ich onee sim jaaupäinaa (cap. 7), mag næm dūi īchab amau amach ee woun khaibga

- nərrarr ya castigaatarr aawai ya īs jūrr i perdonaaaju aai nəm a jaaupääig (2:5-11);
- (2) maach peerdəajem iek ajapha amag jaaunaa ag gaaimua ichjā phithurg au sim jaaupääig (3:1–6:10);
 - (3) Jerusalén phöbör ee chi ükha durrarr khən dau aphən khithée arr khən athee deepääig phatkondam phienaa khīr khaug wai naamkhīr jaaupääig (caps. 8-9);
 - (4) mag ich ēugar iekhanaa ich respetaaba narr khənag iin chadcha ich Jesucristoouchata ich i jaaumkhīr i jər aujim a jaaupääig (10:1–12:13);
 - (5) deeu thärjupam biekhau am aar maju jaaupääig, mag amach aar mam ūrwi warag amach pekau thum isegamkhīr (12:14–13:10).

Pablo salud

¹ Muun Pabloou, Êwandamau Jesucristo iek jaaumkhīr ich Cristooucha jər autarr. Muata Timoteo düimua məg ēsap phā deepüi chirum, Grecia durr Corinto phöbör ee Êwandam iek ükha durrum khənag maimua deuem phöbördam nənəidum eem magwe thumaa chi ükha durrum khənagjā agjō. ² Maach Aai Êwandalagjā jēeunaa maach Pör Jesucristoogjā jēeu chirum, pāach üu wai nəm dūi īchab khōinaa wai wēnərramkhīr.

Khanthee Cristo gaaimua Pablo dau aug waau-jeejī

³ Keena, maach Êwandamta üucha khitum. Ich-paita maach Pör Jesucristo Ayau; ichta maach Aai aawai ichdēuta ðor dau aug khaug paraanaa

Ĩchab maach khĩir jāsenkhaajem. ⁴ Ichdëuta maach gaai masi wa ökhĩrjuu khāijā nūm aigjā chadcha maach khĩir jāsenkhaajem, jūrr maach garmuajā agjö dich khapeen gaai masi wa ökhĩrjuu khāijā oowai ich Ėwandamau maach düi atarrjö ich agjö am khĩir jāsenkhamkhĩir. ⁵ Cristo gaaimuata maach ürcha dau aphuu wēnurraawain ichdëujā ich agjö ĩchab maach ürcha khĩir jāsenkhaajem. ⁶ Mug Cristo iek jaau nūm gaaimua dau aug wau chitumun, Ėwandamau mūch peerdu autarrjö pāachjā khĩir jāsenkhawia pāach peerdu aumkhĩrau. Mug irua mu khĩir jāsenkha simun, jāan ich agjö pāachjā mūjö dau aphuu aphöbaadeewai jūrr mūch garmuata pāar khĩir jāsenkhaa khaphu amkhĩrau. Mag amun magan pārau mu dēnjö ãwatimu ãwatiju. ⁷ Mua khaphu chirum, pāarjā Cristo gaaimua mūjö dau aphuu naawai jäg ichdëu mu khĩir jāsenkhatarrjö pāarjā agjö irua khĩir jāsenkhaju.

⁸ Cristo gaaimua khodamnaan, tale pārau khaphu nūm, Asia durr mawia mu wajapha dau aug wautarr. Muan tag mūchdëu ãwatbajupii aajeejim; magum gaaimua muan ya tag mūch pāar khĩir chitabajupii chirajim. ⁹ Muan ya mūch thōopäaigpampiita chirajim; pari jūrran mag wajap dau aug wautarr gaaimua ya mūrug jaaubarmjöta ajim, mūchpai wir aig igju khāyau ürcha Ėwandam õor mee s̄isid arrjā phiriu aaujem gaaita khĩrjuu. ¹⁰ Mag, ū mu thōopiba Ėwandamau mu peerdu aujim. Mua khaphu chirum ĩchab, ichdëu mu thāa wai sim aawai mug atagjā irua ich jäg mu khaigpér wai nūrraju, ¹¹ pārau mu kōit ich jäg puaba jēeu durrumun. Khapankham khūunau mu

kõit Ŋwandamag jëeu nãmñan, magan ich agjö üu irua m✉ wajapha wai chiraajem paarjā khapankham khuuñnauta irig üu ajim ajurau.

Jägwia Pablo Corintoog mabajī

¹² M✉ch wajapha chitanaa iekhaawaijā chadcharam iekta pāar ee Ŋwandam dakhñirjā m✉ch iekha chitaajem khap, m✉ onee chirum i dau na. M✉ mag chitum chan sīi m✉g jēb gayam khuuñ khñirjug khaugau khaba, sīi ich Ŋwandamau m✉r̄ug magpi sīewaita thumaam khuuñ daařjā üu wajapha chitaajem. ¹³ Pārau wajapha khñirjumñ m✉chdēupai m✉ch igwia pāachig ēsap gaai mag jaaupäaiwaijā pārau khaph✉ aju, chadcha pāachdēu m✉ oojemjöpaita m✉chdēujā m✉ch jaau chitum. Jāg m✉chdēu phā deepüi chirumñ, sīi m✉ gaaimua pāach onee aju aai nãm wajapha pāachig khap amkhñrāu. ¹⁴ Isin sīi pārau buçkhunpaita khaph✉ nãm muata nacha pāachig Ŋwandam iek jaauchétarr, pari wajapcha khaph✉ aju buçkhun waaur nãm. Maach Pör Jesúš pierrum edta pāar onee aju m✉ gaaimua, maagwai m✉chjā agjö onee aju pāar gaaimua.

¹⁵ Mag m✉ch gaaimua pāach onee aju khaph✉ chiraawai nacha pāar aigta chiraimaju khñirju chirajim, biek numí pāar oothuraag. ¹⁶ M✉ch khñirjungan Macedoniaag mamuajā nacha pāar aigta jēerimawi deeu ewag bēewaijā ūwaai pāar aigta chiraichēju khñirju chirajim. Mag, m✉ Judeaag maagpaawaijā üu pārau m✉ juag oomjō mua nemdam igju thumaa m✉r̄ug deepüikham. ¹⁷ Pari magtarrta, jägwia m✉ mabajī. ¿Pārau oowai mua wajapha khñirjubanaata pārag maju a phā

deepüijī? ¿Wa mächtta sīi parhoobam khūunjö ihäsisisdö chitaawaita nem mag aju atarrjā nūupai awia deeu ūwaai mag khabam aajēwa? Magjā khabam. ¹⁸ Ēwandamaujā khaphū sim, i dau jam mua pārag nem mag awia deeu ūwaai muchdēupai ich ag iek igwia mag khabam aajē. Mua mag nem jaauba chitum. ¹⁹ Silvano dūi Timoteo maimua muchdēujā agjō maach thum Jesucristo Ēwandam Iewaa iekta jaau wēnurraajem. Ich Cristooujā nem mag awia deeu ich ag iek igwiapai mag khabam aba sierraawai maraujā pōd magju khaba nūm. Cristoou ichdēu mag abarmūn ich magta nem wau sīerrūm. ²⁰ I gaaimuata Ēwandamau maach dūi nem magju atarrjā chadcha ich iekhatarrjö aajem. Maguata maach Ēwandaman chadcha ich iekhatarrjā sēukhaba sīerrūm aajem maadēu, Cristo gaaimua i thō iekhamamua. ²¹ Ich ag Ēwandamauta pāragjā Cristo iek ükhapiwi mārugjā ükhapiwia maach ich dūi ubū phē wai sim; maimua ichdēupaita maar mug chi Cristo iek jaau nūm khūunjā jūr aujim. ²² Mag ichdēu maachig ich iek ükhapi atham aigta maach gaai ich dauchach phā sīubarmjö ajim, magbarm aigmua ichdēu khōsimjö nem wau nūm oowia ūrag chadcha ich dēnka nūm khap amkhīir. Mag nūm dūi īchab ich Akhaarjā deejim, mag gaaimua ügthar paimaawai ichdēu mug atag maachig nem deeju anūmjā chadcha deeb khaba deeju khap amkhīir.

²³ Mu sēukha chirum khai magan Ēwandamau mu dūi ichdēu ampierr aju aai sim; pari agtha muugwaiwe Corintoog pāar oon maba chirumūn,

sī pāachig ikh̄aba iekhabaimaawai warag pāach ökh̄irjuu apimaaugauta maba chirum. ²⁴ M̄ jam barwia m̄achdēu nem jaaubarmta pārag ajués waupimapha chirum. Ya pāar pāachdēu Cristo iek ükha n̄m gaai ubu naawai pārāu khaphu n̄m, jāga aju aai n̄u m̄ barju nawe, maagwai magum athee chan ya pārāu wajap m̄ igba n̄m. Magarrau mua m̄achdēujā khōsi chirumun pāar onee apijuuta ēkhaajem. Mua chan pāar ökh̄irjuu apimapha chirum.

2

¹ Mag m̄ach barbaimaawai pāachta kh̄ir naauwia ökh̄irjuu apimaaugauta agtha maba chirum. ² M̄ mawia pāachig iekhabaimaawai pāar ökh̄irjuu n̄aisim oobaawai, ¿jāga m̄achjā onee abarju pāar d̄ui? Maig chan maach thumaa onee aju arrta sīi warag ökh̄irjuuta n̄uisiju. ³ Mag kh̄irjuwiata ar nacha m̄achdēu pārag ēsap phā deepäaiwai ag gaai sīi jaaupüi chirajim, m̄ach barju nawe pāach appai iekhawia mag khaigba aadēp n̄m thumaa wajapha arreglaamkh̄ir. Mua khaphu chirum m̄ach onee aju, m̄ barju nawe pārāu mag problema arreglaapüimun; mag amun m̄ach appaijā khaba pāachpata d̄ui onee aju. ⁴ Pari jāg ēsap pārag deepüyaag phā chiraawai thumaa kh̄irjuwia gaai machaaga aadēmua warag m̄achta b̄iejeejim. Pari m̄ach meerba chirum, mua ēsap gaai pārag jāg phā deepüitarr chan sīi pāar ökh̄irjuu apieg khabajim. Magju khāai ante jāg phā deepüitarran, m̄achdēu chadcha pāar khōsi chirum khap amkh̄ir ajim. Mua pāar khōchkhaba

chirakhiin, pāar jājāgkhamjā mū gaai mas khaba chiraajeekham.

Ich bāaurr ūan wai sīerr perdonaapi jaaupūitarr

⁵ Pari iwiir ābpaimua jāg mū ökhīrjuu apitarr chan māch appai khaba, jāan chi iglesia eem khūndampata thum ich jāg ökhīrjuu apijim, ich jāg khaigba arr gaaimua. ⁶ Ya pāach khapanaam khūnauta i castigaatarr aawai ya ich jāgpai üu sim. ⁷ Sīi jāimua pārau i perdonaawia i khīr jāsenkhabat, eeu magba akhiin ich dūi jāgtarr gaaimua warag ökhīrjug pōoma aadeewai tag Ēwandam dūijā nūrraju khīrjuba khāijā adukham. ⁸ I magpim uguu warr pāachdēu i dūi narrjö deeu ūmaai, “Marau agtha pu khōsi nūm” abat irig. ⁹ Nawe māchdēu pārag ēsap deepūitarr gaaijā ich mag mua pārag jaaupūijim, chadchata māchdēu pārag nem jaau chirūm ipierraan nū wa ipierraan khaba nū a khap aag. ¹⁰ Pārau perdonaabarm woun muajā agjō i perdonaaju. Mag mua i perdonaabarmjā, chadcha ich khaibag isegbaawai i perdonaaju sīerr khai, pāar gaaimuata Cristo dakhīr mua i perdonaaju. ¹¹ Mag i perdonaaba akhiin, dösätta jūrr maach gaai ürpaju; ya maadēu i khaphūm, í jāga sīerrú.

Corintopien khap jēwaag Pablo Tito dāi oom khōchag sīerr

¹² Troas phōbör ee Cristo iek jawaan a maawai maach Pöröu ich iek jaaumkhīr sīi phithurgjā chukhu mārug jaaupijim. ¹³ Pari mag mū bari-maawai Cristo gaaimua māch euem Tito ooimabojim Troas phōbör ee. Magbaawai khakhaisamjō

chichiir awia, aiguim khuun ermanonaanag ayoo a puuawia mua Macedoniaaga, Tito d*ü*i oog; í p*aa*r aar udthurtarr aawai irig p*aa*r khap j*ü*waag awi mu Macedoniaag majim, i s*ii*err aar.

*Cristo d*ü*i khapeerkha num gaaimuata thum p*ö*dp*ü*p*ü*i aajem*

¹⁴ Pari üu ajim a chirum Êwandamag, Cristo d*ü*i khapeerkha naawai nem phithurm nemj*ä* i gaaimuata üu maach garmua p*ö*dp*ü*p*ü*i aajem paar. Maguata *is* maach wenrrampierr Êwandam iek jaauwaij*ä*, warpham magwe j*ü*gdee th*ü*ap w*ej*omj*ö*, j*ü*rr maach gaaimuata *õ*rag ich khaugpi sim. ¹⁵ Êwandamau oowai maach i iek jaau wenrrum khuunan incienso warpham magwe th*ü*ap w*ej*omj*ö*ta oojem, mag i iek aaidumkh*ü*ir jaau wenrrumma. Mag num gaaimuata chi peerduju khuunan peerdu num, maagwai chi peerdubaju khuunan amachd*ü*u kh*ö*s *ü*khaba awia s*ii* okhoo thunum. ¹⁶ Chi okhooju khuunagan, Êwandam iekta mag inciensoj*ö* warp th*ü*ap aaidu w*ej*omta warag am th*ö*uju pakh*er*j*ö* sim, amachd*ü*u *ü*khaba num gaaimua. Pari j*ü*rr chi üu *ü*khawia peerduju khuun atheyan mag warpham magwe th*ü*ap w*ej*omta b*en*h*ej*o sim, warag am iiupi awaag. ¿Magan khaíuta mag Êwandam iek warpham magwe aaidumkh*ü*ir jaau nurrumua warag *õ*or iiupi awaag wa th*ö*opieg kh*ai*j*ä* jaau khaphu s*ii*? ¹⁷ Ar p*aa*r ee seukha nem jaaujem khuun khabam. Ich Êwandamauta mag jaaupibam chan p*ö*d mag jaaubam. Magarrau maach ich Êwandamaucha j*ur* autarr khuunaun

chadau mag jaauju aai nám. Marau chan mag am dënjö sii phatkhon aum khõchgau maach khõirjug eemuapaita Ëwandam iek jaau wënarraba nám. Maragan ich Ëwandamauchata ich iek jaupi siewai i dau na nem jaau námjä thum agchata jaaujem, Cristo däita khapeerkha naawai.

3

Ëwandamau iek iiur deetarr jaau nám

¹ Mag, muan nem jaauwaijä thum nem agchata jaaujeewai ?pääar jüg ee mua much wir aig thöwiata mag iekha chirumjöo sii? ?Wa muchjä warm khüunjö pääar aar ësap däita maju aai chirúwa? Mag khabam. Ësap chukhu mawiajä ya päräu mu khaphu nám. Ni warm khüunag muchdëujä Ëwandam iekta jaau chirum a khap amkhõirjä pääar juu eem ësapjä igba chirum. ² Murgan, carta chaarta much däi wai chitaju khäyau pääach chi ükha nám khüunta carta chaarjö nám. Mua jaau chitum iek ükhawia Ëwandam dau na pääar wajapha wënarrum oowiata carta gaai jaaupäi námjö õrau khaphu naabahab, chadcha mua wajapha Ëwandam iek jaau chirum. ³ Chadcha amau wajapha oo nám akhiin, pääar khabahab ich Cristooucha carta phätarrjö nám. Mag cartajö ichdëucha phätarr aawai plumaau phätarrjä khaba, sii ich Ëwandam warrgarwe ich mag iiu sïerrum ag Akharauta ësap gaai carta phätarrjö sim. Mag phäkha sïsimjä sii warrgar Moiseeg phä deetarrjö mokdau gaai khaba, pääar thäar eechata

phākha sīsimjō ajim. Ajapcharan mārūg ich iek jaupi simua warre pāach thārauchata ükhapijim.

⁴ Mua chadcha mag iekha chirūm, Ēwandamauta Cristo gaaimua māch iekha chirūmjā khaphu api sīewai. ⁵ Mag nām aig chan mag māchdēu nem wau chirūmjā thum māch juapaauta wau chirūm aba chirūm. Mua khaphu chirūm, māchdēu nem wau chirūmjā Ēwandamau juapadam dee simuata waaujem. ⁶ Ichdēuta mārūg juapadam deejim, ich chogkhanaa ich garmua ñor dāi aju iek deetarr jaaumkhīr. Pārau khaphu nām, mag i iek iiur mua jaau chirūm chan warrgar Moiseeu dau daau phā puatarrjō khaba aawai pāach thāar ee sīechēmjā pārau pōd ooba aajem. Mag Moiseeu phā puatarran dau daau sīejieb pari magua ñor peerdu auba aajeejim. Mamu ñis jūrr ag khāai Ēwandam Akhaar maadēu ooba aajemuata ñor peerdu aaujem.

⁷ Mamu Ēwandamau mokdau gaai phātarr iek Mooiseeu waibēewai, sīi ichta edau khīirjō khīir būumjō bēetarr aawai, israelnaanau pōd i khīir eerpabajierram aajem, dau khakhaichgau. Mag bēejiel mamu ich mag sīerraag khaba arr aawai ökhar magba pamamua tag būu khaba aadējim aajem i khīir. Mamu pāadē wajapha khīirjubat. Mag ich Ēwandamaucha mok gaai phā deetarr iek ajieb mamu maach peerdu aubaju iek ajim. Mag sim ãba jaaucheewaijā ich wajaugau sīi mag Moisés khīir būumjō apitarrta, ⁸ jāgwia ag khāyau atcha wajaug abaju sī ich Ēwandamau ich Akhaar gaaimua ñor dāi deeu iek deebarmua am peerdu auju jaau nām. ⁹ Wajapcharan mag maach peerdu

aubaju iek jaautarrjā wajapha arr khai, magan ich iek ükhabaadeewai Ņwandamau maach kulp chukhu apüiju jaau nümta ag khääi wajapcha sim. **10** Nacha mag mok gaai phā sīerr ag ajaug chan ēudee mag Ņwandamau maach peerdu auju jaau nūm iek düi bürüjā barba sim. **11** Mag iek phā deetarr wajaugau Moisés khīir büümjö apitarrta ötdaujö ökhar thōmamua chugpatarr khai, magan Ņwandamau ich Akhaar gaaimua õor düi iek deetarrta wajapcha sim, ag khäyau bürüjā chugpaa khaugba sīerraawai.

12 Mag i iek ükhabaadeewai Ņwandamau maach kulp chukhu apäaijemjā wajapha khaphā chirraawita, māchdēu jaaum aig warre i iek dawaata jaau chitaaejem, iek wajapham aawai. **13** Moisés Sinaí durrsī gaai Ņwandam düi iekha sīi awia bëewai ich khīir sīi büümjö thanarr ökhar chugpamam israelnaanag oom ugua, ich khīir gar putiu börr aaujeejim anaabá. Pari ewag paawai mag irua waiberr iek khääi jürr chi iek iiur pierrumta wajapcha sīewai mua chan mag i dënjö meerba muan warre dawaata jaaujem. **14** Pari mag Moiseeu ich khīir appai börr aaujerrta thum israelnaan khīirjugpata Ņwandamau mag put eegar börr athamjö ajim. Maguata ewag pawiajā par Ņwandam iek thür nūmjā pöd khaugba aajem, mag börr simjö sim khecheupüiba sīewai. Mag khīirjugjā putiu börr simjö sim khecheupüyaagan Cristo iekta thāraucha ükhaju aai nūm. **15** Is ewag pawiajā, mag sīsidūm khūnau ich Moiseeu ēsap phā puatarr gaai thüürwai agtha amachdēu

thärmamjä khaugba näm. ¹⁶ Pari Ëwandamag amach pekau chugpaapi jëeuwaita mag am khïirjug putiu börr simjö simjä warre barbapüimjö aajem. ¹⁷ Warran Ëwandam warp narrta ya i dëicha wénarrumjö nám, mag Moiseeu phä püatarrau tag phëethugba naawai. Magua mag dich pekau chugpaapi jëeuwain warre ich Ëwandam Akhaarta wai nüsiejem. ¹⁸ Maguata maach i iek ükha durrum khün chan mag agtha putiu khïir börr nümjö khaba aawai ësphëg dau wajapham ee oo nümjöta ich Ëwandam wajaugjä maach gaaита õrau oo nám, maach nem wajapha wau nám gaaimua. Mag nümua maachin waragta ich Ëwandam Akharau wajaug paamaawai warag maach Pör Jesujöta paaukhamam.

4

¹ Magua mäch chan khusëukhaba chitum, Ëwandamau ich garmuata mäch dau aug khaugwia ichdëuta mürug mag phidagjä deetarr aawai. ² I ipierraam am khöchgau meraa nem wauwia deeu agum gaaimua mäch khïir naauju ayaam nemjä mua bürjä wauba chitum. Mua chan sii jäg khaphum anumta ar parhooba nem jaau nurrjëem khün khaba aawai õor khugurwia maach Ëwandam iek phä sim gaai chaauraapaijä jauba chitum. Ëwandam dau na magju khääi muan äba nem agcha jaaujuuta ëkhaajem. Mua mag nem jaunaa wau chitumjä chi mä oojem khünau ni äbmujä meraa khaba nám. ³ Mua mag Ëwandam iek jaau chitumjä õrau pöd khaug auba nám khai, magan makħünan agtha putiu

dau ëü ür börr námjö naawaita amach okhoo nám gaaimua mag khaugba nám. ⁴ Ich chi dösät mug jéb gayam khüun ēwandamkha sñerrümuata am dau khípi wai sim düi am khüirjug ürjä putiu börr wai simjö sim, maach Cristo thumaam khüun khääi ürpai sim iekta ükhapimaaugau. Mag Cristo iekhaupaita ötdau bëug nem oowai khaphü aajemjö maachig khaphü api sim, Cristo gaaita ich Ēwandum khüir theg sim. ⁵ M Hü chan pārag wir aig mächtta pāar pörkha chirüm a jaauba chitüm, muan Jesucristota örag amach pörkhapimkhüir jaau chitaajem; í khabahab chadcha maach Pör. Much garmuajä Jesucristo khösi chirüm gaaimua, mug i iek jaau chitümua müün sñi pāar chogkhata chirüm. ⁶ Ar mug durr ompaa naawaijä sñi ich iekhaupai khüchag eemua ararag ompaa autarr ich ag Ēwandamaupaita ich iekhau maach khüirjug aardü athamjö ajim, magbarmua maach Ēwandum thumaam khüun khääi wajaug sñerrümta Jesucristo gaaimua khaphü nüisimkhüir.

Dau aphüü awiajä Ēwandum maach düi sim khaphü nám

⁷ Pari mag Cristo iekta phatkhon khääijä ürcha balee simta sñi maar mug dau aphüü durrum khüunauta jaau wënurraajem. Pari mag Ēwandamaa maar mag khithëem khüunagta ich iek jaaipi sim chan maachta wajaug nám amkhüir khaba, sñi ich Ēwandum jua theegauta mag wau nám a khap amkhüirau. ⁸ Maguata müün mug chitümün, nem khüirpierramuata chachmamjö aajeeb pari warag magampaita khüirju chirüüjä

aba chitum. Khar mag dau aug waauwaijā magum
igwia warag nem wauju khaugba aadeejeeb
mamu, magum gaaimua ökhüirjug pöomajā aa
khaugba chitum. ⁹ Öraun mu khaibag wawaag
mu ēudeejā ēkhaajem; pari jūrr amau mag nūm
ee Ņwandamau mu kha ogduba ichdēuta mu thua
wai nūrraajem; thōju ēkha nūmua mas deejeeb
pari warre thō chan thōoba aajem. ¹⁰⁻¹¹ Jesujā
juauta am dēn i thōopäitarr aawai mujā agjö¹²
mach chitampierr i gaaimua thōjuuta jür chitumjö
aajem, mag dau aug wau chitum gaaimua ūrau
owaijā chadcha ich Jesús mu thāar ee iiu simuata
mach thua wai nūrraajem khap amkhüir. ¹² Mag i
iek jaau chitum gaaimua machin chadcha thōjuuta
ēkha chitumjö aajem, pari mua mag jaau chitum
gaaimua üu pāar chi ükha nūm khūnan jūrr iiuta
iiu nūm, i iek ükha nūm gaaimua.

¹³ Pari chadcha Ņwandamau mag mach thua wai
sīeju khaphu aawaita David khararrau iekhatarr
iekhōoin, “Mach oomapham khūnan juu eemua
Ņwandamau üu mach chig apiba öbeerpiju khaphu
chiraawaita warag i iekjā ögkhaba jaau chitaa-
jem.” ¹⁴ Mua khaphu chirum, Ņwandamauta maach
Pör Jesús meetarrjā deeu phiriu aujim. Mag-
tarr aawai ichdēupaita ūchab machjā Jesús phiriu
autarrjö phiriu auwia pāar dūi āba ich sim aar
maach phē arrju. ¹⁵ Mag mach dau aug waaujem
thum pārag jaau chirum, jāan mach mag chitum
gaaimua pāachta üu amkhürau, magum gaaimua
ūchab Ņwandamaujā dūrrcha pāar dūi wajapha aa-
jeewai ich agjö ūchab ūor khapankham khūnanauta
ükhwia irig üu ajim anumua i thō iekhamkhüir.

Magamkhīrta mag māch dau aug waaujem pārag jaau chirūm.

¹⁶ Mag Ěwandamau māch phiriu auju khīrjubaadeewaita warag khīrdam ubu ich jāg phidkha chitaajem. Maach mor mug chi ürūmān chadcha jōoira pamampierr warag serbiiba pamáma, pari jūrr mag sim maach akharan edau āspapakhampierrta warag jua thierrpapagmam, Cristo gaaimua. ¹⁷ Muig eegar aawai añio khapan mug dau aug wau chitawiajā mug atag ya Ěwandam düi ich mag ogduba chiraimanaa oowain sīi khūchpaita mag aphuu chitarrijō aju, magum thum āwattarr jūrr Ěwandamau māch wajapcha wai sīsiewai. ¹⁸ Chadcha agtha māchdēu ooba chirab mamu, magtarr jūrr Cristoou māch düi ajapha aju khīrjubaadeewaita mug jēb gaai sīi chikham juu machgau aphuu chitawiajā magumjā igba chitum. Muig eegar aawai maadēu nem wajapham oo nūmān jōpcha thum chi matarrjā khaugba aju; pari ügtharm nem chan chugpaajā khaugba ich mag sīerrūm iekhau, oojā khaugba.

5

¹ Keena, maach mor mug simān sīi khūchpaim athee di ēu sūtarrijöta sim. Pari maadēu khaphu nūm, mug jēb gaai aawai maach mor mag dijō sim jēebaadeewai jūrr ügthar Ěwandamau maach athee büürjā jēeba aajem diita wai sim. Mag di chan sīi õrau ēutarrijā khabam. ² Mag khīrjubaadeewaita mag mor dijō sim aum khōchkhabaadeejem. Jāga akhiin meejā meebla muiguim mor sīi isegpūinaa ich magta warre mag ügthar Ěwandamau maach athee

mor iiur wai simta athaimakham. ³ Wajapcharan maach meewai maach akharan di chukhumjöta aadeejewai sīi ich mæg bürjā meebara mag mor iiurta sīi khajūajö theg jūapüim khōchhabaadeejem, magbaawai sīi di jöoi garmua di iiur deg durbabaadémjö aag. ⁴ Mug jēb gaaita maach ëu eepai wënarrum aiguin thōmapha sīi warag maach mor mæg sim ürpaita mag Ŋwandamau maach athee mor iiur wai sim anumjā jūapüim khōchhabaadeejem; magbarmua maach mor mæg dajéku khitumta jūrr dajégbä ich mag sīsimkhīir. ⁵ Magaag atheeta warre Ŋwandamau maach ompaawaiwe dajégbä aajem mor khīirta deejim; pari magtarrta pekau gaaimuata maach mæg dajéku khithéem. Mamæ magum äba deeu mag mor iiur maachig deeb khaba deedu khap amkhīir ich Akhaarjā maachig deejem.

⁶ Ich Ŋwandamauta mag sīewai chadcha ich mag aju khaphu chirum. Maachta mæig eegar agtha maach ëu ee wënarrum aiguin maachin Ŋwandam warp deeum durr numjöta wënarrum, ⁷ chadcha daúacha i ooba naawai. Pari magum äba ichdëu maachig deedu a jaau sim chadcha deedu khaphu i iek ükha naawaita ⁸ thōjujä khīirjuba chirum. Mag mæ meewiajä ichiita maach Pör Cristo aar i dëita äba chiraimaju khaphu chirum. ⁹ Maguata, agtha mæg jēb gaai chitaju wa jöpcha i aar maju awiajä, mæig eegarweran äba i dawagaata nem wauju khīirjuajem. ¹⁰ Ichiita maach mæg thunum khuanan thumaa Cristo ich pörkhau pöm sim gaai oo sim khīirphee wëtab khaba wëtju. Maigta mæg jēb gaai naajeewai dichdëu i athee nem waaujerr paarjä

jūrr ich garmuajā agpierr deemaju.

Cristo iekta jaaujem i dūi khōināa amkhīir

11 Muchdeu Ŋwandam ökhö chitm khap, tagam khunagjā i ögkhawia i dau na nem khaigba waupim ugua, i iek ükhapi aujuuta ēkhaajem. Mu mag agcha chitm Ŋwandamau wajapha mu khaphu sim, maagwai pāraujā mu khaphu num mua nem agchata wau chitm. **12** Mag num aig chan mag muchdeupai wir aig much thöwiata mag iekha chirmjā aba chirm. Mua mag chirmn, much mag agcha nem wau chitm oowai mu gaaimua pāach chigaa am uguata mag chirm; maagwai ar amachdeupai amach thö iekha nurrjeem khunau pāach dakhīir mu ëugar khaigba iekhaawaijā jaau khaphu amkhīir. Chadcha Ŋwandam daar amach thāar khaigba numta magba numjö amachdeupain amachta thö iekhapim khosi aajem. **13** Örau oowai mu sī lökoomjöta phithurg au chitm oojem khai, mu gaai mas khaba sim; mu mag oo numu jāan Ŋwandamau jaau simjö ipierraam khochgauta örau mu jāg oojem. Pari lökoo khaba sī much khīir ich mug chirmn, jāan pāachig wajapcha i iek jawaagau. **14** Cristoou much daupii aajeewaita muajā muchdeu nem waum khosimpai wauba, ãba i iekta much khapeenag mug jaau chitaajem. Mag ãb maach gaaimua meetarr aawai ya maach thumaam khunta khochphöbaadëmjö ajim, tag dichdeu nem khosimpai wauba aag. **15** Chadcha Cristoou thumaam khuun kōit udaraa ich thōopiwia deeu iiu phiidujim, mag ich iek ükha num gaaimua ichdeu iiu aumam khunag amachdeu khochagpierr nem wau wēnurraba

sī ich atheepaita nem wau wēn̄rramkhīir.
16 Warran muan chadcha Cristo sī parhoobam khūn̄njöpaita simpii chirajim, pari īs ya i iek ükha chiraawai mua khaphū chirām, í chadcha Ņwandam Iewaau. Magua warramjō khaigba khīrjuba chitaawai mua chan sīi parhoobam khūn̄nau iekhaajemjō ðor ëugar “Jākhūnan magta sīerrjēem” a jaauba chitām. **17** Ya Cristo dāita sim wounan warr ich sīerrjō khaba, woun chi iiurigta pa sīsimjō sim. Magbarm aigmua warr nem khaigba waaujerr khīrjug thum isegpūiwia sīi khīrjug iiurta wai sīsim.

18 Mag simān thum ich Ņwandamauta mag khīrjug iiurig paapūimaajem Cristo gaaimua. Ich Cristo gaaimuata īchab ich dāi tag iekkhōr chukhu khōināa wēn̄rapinaa maachigpaita tagam khūnag jāga amjā agjō Ņwandam dāi khōināa wēn̄rraju aai nā a jaaupi jaaujim. **19** Wajapcharan Cristo gaaimuata māg jēb gayam khūn thum Ņwandamau ich dāi khōināa naapiju aai apijim, ich iek ükhamam khūn pekau perdonaaawia tag magumjā igba; pari ichdēu ðor dāi mag sim khap amkhīir maragta mag ich iekjā jaaupijim. **20** Magua maarta Cristoou ich jūrr chogpūitarr khūn aawai maarta i iek jaaujem khūn̄nau. Magua marau i iekta maach iek gaai thāwi mag nūm: I iek ükhawia pāach khaibag irig chugpaapi jēeubat, Ņwandam dāi khōināa wēn̄rraag. **21** Cristo chan būrjā pekau wauba khitajim; pari mag khitarrta, Ņwandamau ȳdūraa i thōopijim maach thumaam khūn kōit, ichta mag pekau wauwia chi ikhū arrjō; i dāi

magbarmua jūrr maach dënta chugpaabapäaiwai
pekau chukhu narrjö n̄uisimkh̄ir.

6

¹ M̄uchjā Ŋwandam däita phidkha chiraawai irua
pāach d̄ai wajapha am khōsi sim mua jaau chirum
chan oob pārau par jüḡupai ūrmiet a chirum.

² Ŋwandamau ich iek phā sim gaai jaauwai,
“M̄uchdēu ūrju arr d̄üicha j̄eeubaawai mua p̄u iek
ūrjim” a sim;
maimua “m̄uchdēu õor peerdu auju edcha j̄eeutarr
aawai ūu p̄u khaigp̄er aujim” a sim. (Is.
49:8)

Magua īsta pārau irig pāach peerdu auij j̄eeumh̄n,
īsta chadcha irua pāar peerdu auju edau.

³ Mua chan būrjā iwiir ābam kh̄uhn dau najā
nem khaigba wauba aajem, magum gaaimua
ābmuajā m̄ug m̄uchdēu jaau chitum iek isegam
ugua. ⁴ Magpiju khāai m̄uch nem wau chitampierr
nem wajaphata waaujem, magum gaaimua m̄uch
chadcha Ŋwandam chogkha chitum thumaam
kh̄uhnag khap amkh̄ir. M̄uch dau aug wau
chitumjā igba, m̄uchdēu nem ig chirum chukhu
aawaijā magum aba, sīi phithurg au chirum
paarjā magum aba, sīi kh̄uu āwaatjem. ⁵ Chaaijō sīi
m̄uch w̄u th̄un̄uwaijā kh̄uu āwaatjem. M̄uchdēu
jaau chitum gaaimua õor phogduwia m̄u ēudeejā
ēkhaajem; khar cárcel degjā chiraajem; phidag
theegjā phidkhaajem, maimua dau khōreu n̄um,
jāsog āwat n̄um, magum thum mua sīi kh̄uu
āwaatjem. ⁶ Ichab chadcha m̄uchta Ŋwandam
chogkha chitumjā õrag khaphu apiejem: m̄uch
būrjā ūuin wauba chirum gaaimua, chadcharam

iekta machhdeu khaphu chitum gaaimua, maach khapeen duija khir thunnaa thumaam khun duija ö wajapha chitum gaaimua, mach gaai Ņwandam Akhaar wai chirum gaaimua, chadcha thāraucha machhdeu paar khosi chitum gaaimua, ⁷ chadcharam iekpaita õrag jaau chitum gaaimua maimua ich Ņwandam juu theegja mach gaai wai chitum gaaimuaja õrag khaphu apiejem mag mach Ņwandam chogkha chitum. Mag mach nem agcha wau chitum gaaimuata mach ëugar iekhaajem khun duija sii khajap jaau chaar jaau numjo jurr peermieppüigmamua mach garmua khupaa sliujem. ⁸ Khar am den maach khir onee iekhanaa khar jurr maach khiraja iekhamajem; khar maach wajapha ig iyunnuaa khar maach ãaukhja iekhamajem. Pari par am mag iekha naawijamun maach Pör Cristo düita ich mug i chogkha chitaju. Chadam iek appai jaau khitaajemta am iek mag seunemja chitum aajem. ⁹ Thumaam khunnau mua Ņwandam iek jaau chitum wajapha khaphu numta, am den maach dui parhoobam khun duumjota aajerram. Thoju jur chitumjo aajemta, cha agtha am i ee puurba chitum; wajap mas aajeeb mamu, chi tho chan thooba aajem. ¹⁰ Amau oowai ökhirjuumjo chiraajeeb mamu, onee chirumta jäg chiraajem; amau mu dau aphumjo oojeeb mamu, mag chirumuan jurr õor khapan nem juu paraamjo apiejemta mug chirum; amau oowai mu büurja nem inagdam chukhu chitumjo oojeeb mamu, büurja augchee khaugba chitum.

¹¹ Khodamnaan Corintopien, chadcha mach

thāraucha pāar khōsi chiraawai mua pārag būrjā nem meerbata jaaubarm. ¹² Maach garmua chan mua būrjā pāar igbam aba chirum, mag khāai pāach garmuata mu igba nūm khai mu igba nūm. ¹³ Jōoinau amach chaainag iekhaajemjö muan pāragjā, maachdēu pāar khōsi chirumjö pāach garmuajā ich agjō mu khōsi abat a chirum.

Maachin Ŋwandum diiu

¹⁴ Ŋwandum iek ükhaba thunam khun dāi chan oob pamiet; magum khun dāi chan phatkhonau phidkhaagjā oob sociohamiet. Ŋwandum iek ükha sim, ükhaba sim dāi āba khaba sim. ¿Pārau oowai khīchag ararag dāi ich agjōo sī? Ich agjōo khaba sim. Maach wounaanjā ich jägta thunaabahab Ŋwandum iek ükhaba thunam khun dāi oowai. ¹⁵ Cristojā pōd mepeer dāi khapeerkhaju khaba s̄lewai i iek ükha durrum khunjā i iek ükhaba nūm khun dāi ich agjōta nūm. ¹⁶ ¿Khan gaaimua āba nūm aju aai sī, Ŋwandumag jēeu nūm sī ñrau juau wautarrta am Ŋwandam anumug jēeu nūm dāi? Pāadē pāach gaaita khirjubat: Maach mug Ŋwandum iek ükha nūm khunta Ŋwandum chādcha iu sierrum ag dikha naabahab, ich iek gaai jaau simjö. Ichdēu ich iek gaai jaauwai,

“Muun am ee ich jäg chitumua muulta am Ŋwandumkha chitaju,

maagwai jūrr amach mu phöbörkha nūisiju” a sim.
(Lv. 26:12; Ez. 37:27)

¹⁷ Magua īchab ich ag iek gaaipai jaau simjö:

“Ŋwandum chaar khabamug jēeujem khun eemua öberwia chaaug ärubaadet;

oob am dënjo mu dawag khaba maach inaam nem waumiet” a sim. *(Is. 52:11)*

“Pārau magta mu ipierraam a man mua pāar auju,
¹⁸ magbaawai muchta pāar Aaikha chirsiewai pāar
 jūrr mu chaalinkha naisiju” a sim Ŋwandam
 maach Pör chi jua thierriu. *(2 S. 7:14; 1 Cr.
 17:13; Is. 43:6; Jr. 31:9)*

7

¹ Magua, Cristo gaaimua khodamnaan, magta Ŋwandamaau maach düi aju a sim. Maguata maachin nem khaigbamjä puawia khiijug khaigbamjä isegnaa dich morta surkhaju aai num. Magnaa Ŋwandam dau na pekau wauju ökhönaa warag i simjö wajapha ajuuta ēkhaju aai num.

Corintopienau ich ipierraar arr gaaimua Pablo onee atarr

² Keena, mu iek ūrbat: mua pāar eem khun düi ni ābam düijä athuucha khaba ni ābjä mua khaibag wauba, ni Ŋwandam iek chaar khabam jaauwia ābjä mua khūgurba chitum. ³ Mua mag chirum chan mag mua pāach düi mag chirum khiirug naawaita mag chirum abam. Muchdēu na pārag jaau chirarrjö chadcha muchdēu pāar daupii wai chitaawai, jäga akhiin muchta warag pāar aar mawia ich mag pāar düi chirsikham. Mag āba wēnurrumua āba khēchju awiajä mu ich mag pāar düi chitakham, much thāar eeta pāach thum phē wai chitumjö aajeewai. ⁴ Pārag mua büürjä nem meerba jaau chirum, magua pāar gaaaimua much onee chirumjä meerba jaau chirum. Chadcha jāg pāach wajapha wēnurrum gaaimuata pārau

m  kh ir j senkha n mj  aajem. M n chadcha phithurnaa dau augj  aaujeeb pari onee chir m.

⁵ Macedonia durr m ch barch tarr aigmua chan b urj  juu  yaa khaugba chiraajem, phithuurga aawai; m g iek jaau n m gaaimuaj   rau id u maach khajap s uba aajem; mag n m d i  chab chikhamnau p ar d i j ga ajuutaa j agjem khai a kh irju chir  aajeejim. ⁶ Pari ich  wandamauta  or  kh irjuu khith em kh unj  deeu kh irdam onee apieejewai Tito barbaich m gaaimua  wandamau m chj  agj  kh irdam onee apijim. ⁷ Pari mag s i i barbaich m gaaimuapai khaba, mag n m d i  chab ichd ej  p ar oothurwia p ar igmamua maach j gaagaa jaaubaicheewaita chadcha m  onee aad jim. I iek mag p rau m  oom kh chaaga n m aajem. Mag n m d i p achj   kh irjuu naajem aajem, p ach aar j g problema wai narr gaaimua m j  mau  kh irjuu chirarr  rwia. Mag p rau m   ugar iekhaajem kh n d ij  j rr m  k it iekhaajem aajem a jaaubaicheewaita warag m  oneeubaad jim. ⁸ Ar nacha m chd u p rag  sap deep tarrau chadcha p ar kh ir naaupiju khaph  chirarr aawai m chpa  kh irjuu chirajim. P ar chadcha kh ir naaujierrab mam  kh chp ajim. Mam   u p rau m chd u jaaup itarr ipierr p ach problema arreglaabarm an m  rwia ⁹  s deeu m chpa onee chir m. Maj  mag p ar wajap kh ir naautarr gaaimua khabam; m  onee chir m n, mag p ach kh ir naaubaawai deeu  wandam d i wajapha n isim anaawaita m  onee chir m. Mam   s wajapha kh irjuawai chan b urj  p ar khaigba khabajim; wajapcharan  u ich

Êwandamauta mag ësap gaaimua pääar khñir naaupijim, magbarmua ichdëu khõsi simjö amkhñir. ¹⁰ Ar dich khaibag gaaimua Êwandamau maach ökhñirjuu api sïeb mamu, warag irigta dich khaibag thum isegpi jëeuwain i däi khõinaa nñisiejem. Magbarm aigmua khanthee tag ökhñirjuu aju. Pari ar sii amach khaibag gaaimuapai ökhñirjuu nñmta äsie ewag khñirjuwia Êwandamagjä jëeubam chan pöd peerdubam. ¹¹ Päädë oobat, jäg pääar ökhñirjuu narr jürr jägajä Êwandamau pääar däi: Warr pärau jäg woun khaigba simjä oobamjö wai naajim; pari is pärau i däi sii par daúa ooba chi iekkhõr èudu auwia ya arreglaapüijierram, pääachpata däi khaigba nñm am ugua. Chadcha pärau jäg khõchkhaba narr aawai däi khñir mas chi iekkhõrjä èudu aujierram. Jägbarm aig chadcha pärau Êwandam ökhö nñm anñm. Chadcha mag pääach oon mapim khõsi narr aawai chi mag ich bääaurr ūan däi sñerrjä mu barju nawe pärau i däi sii par daúapai oobajierram. Pärau i däi mægbarmua bigaaum khuuñnaujä pöd pääachdëujä pääach ipaarmua jägpim khõsi narr aawaita jäg sii oo wai naajim aju khaba nñm. ¹² Mua jäg pärag ësap gaai phä deepüitarr chan, jä chan sii chi mag ich bääaurr ūan däi sñerr appaita ayudam khõchgau khaba ni chi aai atheepajä khabajim. Mua jäg ësap phä deepüitarran, jääan Êwandam dakhñirjä chadcha pärau mu iek ükhaju wa ükhabaju khap amkhñir ajim. Magua mag phäawajä, amau mu khõsi nñman mu ipierraaj aju a chirajim, pääar igwia muçh ödegpai. Pari mua khaphu chirajim, pärau chadcha mu khõsi naawai muçh ipierraaj aju.

¹³ Mag pāach garmuajā m✉ khōsi n✉m gaaimua chadcha m✉ onee chirum. Pari ürcha m✉ onee arran, Titojā pārau wajapha pāach ee wai naawia īchab i khīir onee apitarr gaaimuata m✉chjā onee ajim. ¹⁴ Titoou pāar oon maju nawe pāar Ņwandam dāi wajapha n✉m ya mua irig jaau wai chirajim. M✉chdēu irig jaautarrjō chadcha pāar ich mag wajapha n✉m anaawai ūu pārau m✉ khīir naaupibajierram. Pārau khaph✉ n✉m, m✉ pāar aar chiraajeewai warm kh✉n igwiajā mua sēukha nem jaauba aajeejim. Maagwaita pāar igwi mag m✉ch onee chirum Titoog jaau chirarrjā chadcha ich ag ee öbērjim. ¹⁵ Magtarr aawai mag m✉chdēu jaau chirarrjō ich daúacha oobathuurwaita pāar aarmua bēeu i onee s̄iechējim. Jāg pāachdēu irua nem khōsimjōta waum khōchgau ich dāi wajapha arr khīirju n✉m dāi jāga ichdēu nem jaauwaijā pāachdēu i ipierraan naajī a khīirjubaadeewaita ichjā warag ürcha pāar gaaimua onee s̄iejem. ¹⁶ Magua ūs chadau pārau chadcha m✉ch khōsinaa m✉ch ipierraan ab khaba ipierraan n✉m khaph✉ chiraawai chadcha m✉ onee chirum.

8

Jerusalenpien athee phatkhon phietarr

¹ Ermanonaan, ūs jūrr mua pārag jaauum khōsi chirum, jāga Ņwandamau Macedonia durr iglesia n✉m eem kh✉n ūu wai s̄i. ² Aman chadcha phithuurga aadēp naab pari onee naajem. Dau aph✉ naajeeb pari amachdēu phatkhondam oo n✉m eem chan mag deemaphamjā aba aajerram. Amaun paraam kh✉n dēnjo dērrchata deenaa maimuajā deem khōsita deejerram. ³ Amau mag

deemamjā amachdēu deeju arrpierrpai khaba, amachdēu deeju arr atchata deejem. Mua mag jaau chirumān, māchdēucha khaphu chiraawaiu.

⁴ Mag dee nām chan muata deepi jaauwia khaba, sīi amach khīrauta mag deejem. Amach garmuata, amaujā agjō amach ermanonaan Jerusalen-pien athee amach paat deeju aai nānām nāu paawaita mua amag, “Pāachdēu mag khōs nām khai, magan ū sim” a chirajim. ⁵ Maimua chadcha muan amau jägcha abajupii chirajim. Nacha amachdēupaita sīi deeum khūnjō maach Pör Jesuugta wir aig amach thūslepüijierram, irua nem khōsimpai wawaag. Maimuata jūrr sīi mua nem jawaata oo nāisijim, Ēwandamau amachig api simjō. ⁶ Maguata muan pāragjā Macedoniapien dēnjō ofrenda deem khōsi deebat a chirum, ö ākhāragjā chukhu. Magamkhīir Titoogjā jaau chirum, pāar aar ich maju nawe, jäg ichdēuta nacha pārag ofrenda jūr phiepi jaaubaaderr ich jäg warag thumaa āba jūr phie aumkhīir. ⁷ Pāar chadcha chi wajapham khūnau, thāraucha maach Pör Jesucristo iek ükhaag. Maach Pör Jesús iek khaugnaa iekhaa khaphu iekhamamua ag iek jawaaggjā pāran chi wajapham khūnau; maimua nem wajapha waum khōchkha nām dūi īchab māchdēu pārag jaautarrjō wir aig dich khapeen kha khōchag atheejā agjō chi wajapham khūnau. Mag nem thumaam athee chi wajapham khūn aawai chamug ofrenda deepi jaau nāmjā dūrrcha deebat.

⁸ Mag chirum aig chan mua ajuésta deebat aba chirum. Mag chirum aiguin sīi pāraujā Macedoniapien dēnjō dee khaugamkhīrta mag

chirum. Pārau mag deebapüim gaaimua maach khodnaan Jerusalén phöbör ee aphuu khithëem khuuunau khaphu aju, sii par iekhaupai khaba, chadchata pārau am khōsi nūm. ⁹ Pārau ni ābmuajā meraa khaba nūm, jāga maach Pör Jesucristojā Ŋwandam dūi āba sīerr aawai dau aphuu khaba sīrrta ich khīrau mug jēb gaai bēewia dau aphuu ajī maach gaaimua. Pari juau ogthom mag ich dau aphuu apitarran, ich magbarm gaaimua jūrr Ŋwandamau maachta ich Cristo dāi āba wēnūrramkhīr ajim. Magua Cristo gaaimua maach khodkha nūm khūn dau aphuu oowai am dau aug khaug paraa abat.

¹⁰ Mug cha muachdēu jaau chirum athee sii mua pāar wawim ig chirum. Naam añaouwe pāachdēuta nacha ermanonaan Jerusalenpien athee phatkhon phieju aphöbaadëwi chadcha phiephöbaaderr aawai, ¹¹ pāachdēu deeju ayaampierr agdaujö deemamua pāachdēu deeju aphöbaadeewai deem khōsi narrjö ich jāg deem khōsi deepetat. ¹² Pārau ofrenda deewaijā deem khōsita dee nūmūn, büruu awiajā dürrcha dee nūm dūi āba Ŋwandamau aum khōsi auju. Irua maachdēu chukhu nūm atchajā jēeuba, maachdēu wai nūmpierrpaita jēeu sim. ¹³ Magba akhiin wa dich khapeenag nem deem khōchgau jūrr dichdēu nem ig nūmta chukhum aju. Mua pāar magpimapha chirum. ¹⁴ Mag khāai sii agdaujö pāachdēu nem ig nūmta thum paraa apim khōsi chirum. Pārau nem wai nūm jūrr warm khūnau chukhu nūm khai, magan amag dee sim; maagwai jūrr pārau chukhu abarm ed amau wai nūm khai,

ich agjö pārag deeju. Mag nūm aig sīi agdaujö dichdēu nem ig nāmdam augchēba wai nūnuid aju. ¹⁵ Cha mua jaau chirām igwia, Ēwandam iek phā sim gaai jaauwai,
 “Khōju pōm autarr dēn eemjā sobba, ni khōjudam bürūh autarrjā waaurwia augchēbajim” a sim.
^(Ex. 16:18)

Tito ich khapeen dāi pāitarr

¹⁶ Mua Ēwandamag üu ajim a chirām, ichdēuta mua pāar khīirju chirāmjō Titoogjā pāar khīirjupi sīewai. ¹⁷ Mua ich Titoog pāar oon mamkhīir jaaubaawai üu mu ipierr maju aadējim. Mag nūm dāi ichdēujā nawe pāar oon mam khōchag sīerr aawai īsin chadau irua ich daúacha pāar oon mam. Pari mua oowai irig petā aba arr akhiinjā, ichiita ich khīraujā maju sīejim.

¹⁸ Tito dāi mua deeum ermano pūi chirām. Jāguan īchab mug maach peerduajem iek jaau gaai khitām gaaimua mau iglesia nūnuidām ee thu-maam khūnau i ēugar wajapha ig iyūh aajem. ¹⁹ Mag nūm dāi īchab, mug phatkhon jūr phie wēnūrraag maar juag oomkhīir tagam iglesia eem khūnaujā iita jūr aujierram. Mag phatkhon jūr phie wēnūrrāmān aphūh khithēem khūnag deepääigau, magbaawai amaujā maach Pör Jesu-uta wajapha ig iyūh nūm dāi chadcha maachdēu amach khōsi nūm a khap amkhīir. Magta mug ermanodam maar daumaai nūrrām. ²⁰ Magba maach appaita wēnūrrakhiin, phatkhon dūrrcha arrum aawai, eeu ābmua khāijā wa marau ag eem aujim aju. ²¹ Pari ābmua jā mag khīirjum uguata āba nem wajapha waujupaita khīirjuajem, Ēwandam

dau na maimua sīi m̄ug jēb gaai maach agdaujöpai thānūm khān dakhīrjā agjō.

²² Pāar aar Corintoog m̄uch maba abaawai m̄uch jūrr dewam ermanodamta agjō am daumaai pāi chirūm. Jājā agjō ichdēu nem wajapha wau khitūm gaaimua mua i khaphū chirūm, jāan ermano chaardamau. Magūm īs chará ichdēujā ya pāar wajapha wēnūrrūm khaphū s̄iewai ūrcha irua pāar oom khōchkha sim. ²³ Ābmua khāijā Tito igwia pāachig, “Jā khaiuma?” abaawai, jūrr m̄e igwia, “Jāan Pablo khaperau, pāach juag oom khōchgau i dāi āba phidkhaajem khabahab” abat. Wa jūrr i khapeen ar i dāi numí wētum khān igwia khāijā, “Jākhān chijā khāunauma?” abaawai, “Jākhānan mau Macedonia durr iglesia n̄nūidūm eem khānau jūr auwia p̄uitarr khānau” abat, “Ichab wajapha maach Cristo iek ig iyūu aajem khān.” ²⁴ Ermanonaan Corintopien, chamū khān wounaan pāach aar bardūtkhaimaawai, pāachdēu am khōsi n̄m chadcha amach daúacha oomkhīir, am dāi wajaphanaa am jāsene abat. Pārau am dāi magmūn, magan m̄ug Macedonia ee iglesiapierr thumaam khānauta pārau mag am khōsi n̄m khakhapdō aju, pāachdēu mag amach dāi wajapha atarr jaauthurtarr ūrwia. Mag amūn magan m̄ejā Ichab parcha onee khaba abarm pāar gaaimua.

9

¹ Ya m̄uchdēu pāar khaphū chiraawai, ermanon-aan athee ofrenda deēmkhīir chan tag pārag phārba jaauju chukhu chirūm. ² Mua khaphū chirūm, pārau pāach khīrauta ermanonaan juag

oom khōchkhājem. Jāg nām aiguin chadcha mua pāar thō chitām. Mag gaaimua ya ante mua Macedoniapienag jaau wai chirām, naam añaouwe pārau ofrenda jūr phiewi aphām khān athee deepāim ig narr. Mag, jam Acaya durr pārau mag khīirju nām ūrwia mau Macedoniapienaujā ich agjō khōchkhā thunarram. ³ Ya mua pāar amag wajapha jaau wai chiraajeewai māchcha maju nawe īs mua pāar aar mākhān ermanonaan püibapüim, chadcha pāachdēu ofrenda deepāiju ag nawe sīi khīir khaug wai naamkhīir. ⁴ Magba akhiin, māchcha pāar aar barm ed Macedoniapien khāijā mā dūi mawi agtha chukhu nām oobaimaawai, sīi sēukhata pāar ēugar mag chirarrjō aju. Magbaawaijā, Ɂjāga aag agá? Magan pārau wajapta mā khīir naaupiwia pāachjā dūi khīir naauju, khani mag māch khīir naaupibajupii awiata mua pāar ēugar amag mag jaaujerr aawai. ⁵ Pari magam uguata mua māch nawe mākhān ermanonaan püi chirām, pārau agtha ofrenda dārrcha pāachdēu deeju atarrjō chukhu nām khai, dūi pāar juag ooimamkhīir. Maagwai mā baarwaijā ya sīi khīir khaug wai naaju. Pari mag chirām chan mag ajuésta deepiba, sīi pāach khīrauta deepim khōsi chirām.

⁶ Pārau khaphā nām, jāga aajē nemjīir jīirwai. Bürān jīirtarr khai, paarpaawaijā ich agpierrpai bürān aaujem. Dārrcha jīirtarr khai, paarpaawaijā ich agpierr agjō dārrchata aaujem. ⁷ Maguata mag ofrenda dee nām aigjā ich agjöta sim. Thumaam khānau wajapha khīirjuwia khaphā aju aai nām, khachpaita agdaujō deemaju aai nā. Pari ich Ěwandamaujā mag deem khōsi dee nām khānanta

daupii aajeewai mag dee nām aigjā bigaaum khūnau ajués deepi naawaita mag deegpamjā aba, ni sīi khūir mor chigpajā deeju aai khaba nām. ⁸ Pārau magta amān, Ēwandamaujā pārag nem wajapham pōm deewia maimuajā khūirpierr dūrrchata deeju, pāachdēu nem ig nāmdam paraa amkhūir, mag dārrcha wai naawai jūrr bigaaum khūndamau mag chukhu nām khūnagjā agjō dedee amkhūir. ⁹ Magum jaauwia Ēwandam iek phā sim gaai,

“Ar chadcha ich khapeen athee nem wajapha waaujem khūnaun aphāum khān dājjā ö ajaugta aajem” a sim.

Maimua īchab, “Chi ö wajapha nem dee sim khā chan augchēbam, mag ö wajapha amkhūirta ich Ēwandamau jūrr irig dārrcha deejeewai” a phā sim. *(Sal. 112:9)*

¹⁰ Ich Ēwandamauta nemjūir jīramkhūirjā maachig nemjūir dau deenaa nem thum maadēu khoojemjā deejeewai, ichdēuta īchab nem wajapha wawaag pārau nem iigwajā deeb khaba deeju. Mag nem deem khōsi dee nāmta nemjūir jīriwia bāaumamjō warag ürpapag maju, mag oowia warag ofrenda deem khōsi dārrcha deemkhūir. ¹¹ Pāar magta wēnūrrūmān, pāachdēu nem wajapham ig nām thum wai naawai, jūrr pāach khāai aphāum khūnag dārrcha deegjā dārr aju. Maagwai pārau mag ofrendadam maar gaau deepāi nāmjā marau ermanonaan Jerusalenpien aar deebaimaawai ag paar amau Ēwandamagta üu ajim aju. ¹² Pārau ofrenda deepāi nām marau am athee arr nām chan sīi amau nem ig nāmdam deeimaagpai

khabam; mag am aar ofrenda deen mamjö deen ma nəmua īchab amag Ěwandalamagjā magum nemdam paarjā üu ajim abat a jawaanta maar wët naabahab. ¹³ Pārau mug ofrendadam amachig deebapüim gaaimua amau khaphu aju, chadcha pāraujā Cristoou maach peerduajem iek gaai jaau sim ipierraas nəm. Mag nəm dūi īchab pāraujā pāach garmuata amag mag ofrendajā dürrchata deepüim khōsi deepäi nəm aawai, pāach kōit Ěwandalamagjā üu ajim awia ¹⁴ warag amau pāar kōit irig jēeuju üu pārag amach juag oomkhīir, mag khīirjugdam deetarr jūrr. ¹⁵ Magua muchdēujā Ěwandalamag üu ajim a chirum, ich Chaaí regalo wajapham khāajā wajaug atcha simta deetarr kōit. Sī irig üu ajim aajem, ag khāai wajapcha jawaag tag iekhaju khaugba aawai.

10

Pabloou ich iek theeg sim jaautarr

¹ Mūn Pablootā pāar dūi iekha chirum. Mu pāar dūi meeukhajā meeukhaba, sīi Cristoou api simjöta ithūu pārag iekha chirum. Am iek mag pāar ökgauta pāar dūi ãba chirum aiguin sīi imaa chitum aajem; pari jūrr warpmua ēsap phā deepääiwaita pārag iek theeg iek khēgkhata jaaupäaijem aajem. ² Am iek mu mag Cristo igar khaba chirumjö chitum anum, mamu oob am iek asekasmiet. Pārau mārug magum iekta jaaumān pāach aar baarwai magum khūn dūi oowaijā sīi par iekhaupai chan mua chan am ökhabaju chirum. ³ Maachin chadcha thum ãba wounaankha thənum; mag naab pari mua chan Cristo iek serbiibag pheejem

khuunagjā sīi much iekhaupaita meeurrau suba aajem. ⁴ Mua jierrnem wai chirum chan sīi mug jēb gaaim jierrnem khiir khabam. Mu jierrnem ich Ŋwandam juu theegau. Mag Ŋwandam juu theegauta muan par am jāg amach khiirjug khaug thowia maach peerduajem iek wau iekhaajemjā much garmuata pödpüpüi aajem. ⁵ Maimua thumaam khuunag khap apiju, ar amach khiirjug khaug thowia iek theeg num aajem khuunau chad khabam iekta jaau num. Magbaawai pöd amau mag amachdeu seukha nem jaau numta chadam iek gaai thuju khaba nuisiju. ⁶ Ya magbaawai ar paach pekau isegwia chadam iekta wajapha ükha nusim ee iwiir ābam khuunau khaijā amach khaibag puaba numan, muan jerrba ikhuaba iekhamamuata khajapham jierrnem dēnjo am gaai mas deeju chirum.

⁷ Paach daúgpai chan ooba paach khügurpimiet. Ābmua khaijā iita chadcha Cristoou jur autarr a khiirju sim khai, magan īchab khaphu aju aai sim, mujā agjō Cristoou jur autarrkha chirum. ⁸ Khar paaar daar mua much thö iekha chirumjöo aajem, maach Por Jesuu juapá deetarrta ig iyuu aawai. Mag irua murhug juapá deetarr chan sīi paaar khaibag waumkhiirjā khaba, warag muchdeu jaau chirum gaaimua ich iekta khaugamkhiir ajim. Chadcha mag iekhawiajā mu chigaa aju khaba chirum, muchta thöba Cristo juu theegta thö chirraawai. ⁹ Oob paar au sīi mua paaar jāphierrpiegta ēsap gaai jāg phā deepäaijem a khiirjumiet. ¹⁰ Am iek mag ēsap gaai aawaita mua sīi paarag iek khegkha phā deepäaijem aajem; pari mag chirum paaar

düi khīrcha oowai chan būrjā magba ni ābmuajā ögkhabaju ayaa chirumta jāg chirum a jaaujem. **11** Pari chi mag iekha simuan khaphu aju aai sim, ich jāg mau warpmua par iekhaupaijā jaaupäinaa ēsap gaaijā māchdēu jaaupüi chirumjö, ya khīrcha pāar düi āba chiraimaawaijā ikhūa iekhabaju.

12 Chadcha mua chan ar amach wir aigpai thōojem khūn dēnjö wir aig māch thöba chitum. Pari mag amachdēupai amach thö nəmua amach lökoomjö nəm chan khaugba nəm. **13** Chadcha mua māch thö iekhamjö chirumhun, āba Ēwandamau māchig phidag deetarrpai wau chitum igwiata mag iekhaajem. Mua mag am dēnjö chikham phidagta māch dēnka aumaajem wounjā khaba chitum. Ēwandamau māchig jaaumampierrpaita nem wau chitaajeewai ichdēuta jam pāar aarjā ich iek awaan mapibaawai pāar aar jaauthurjim. **14** Mag ichdēuta mārug ich iek pāar aar jawaan mapitarr aawai agtha pāar khīr okhooba chirum. Pāadē khīrjubat, ḡkhaiuta nacha pāar ee Cristoou maach peerdu aaujem iek jaauwimaři? ḡMāchdēu khabajī? **15** Mua chan chikham phidagta māch dēnka auwia jūrr māch gaai thu auba, ni sii chikhamnag pāar ee phidkhapimaaugaujā khabam; mamu ichiita pāar eeta warag phidkhaju khīrju chirum, jāg pāachdēu Cristo iek ūkha nəm gaaita warag ubu paaukhamamkhīr. **16** Mag nəm düi ūchab pāar nəm aigmua warag atag maach peerduajem iekta jaau nəmua aaidüpäim khōsi chirum. Pari mag jaauju awiajā ya chikhamnau jaautarr khūn ee chan tag jaaubaju; magba akhiin amau jaauwia ūkhatarr khūnta jūrr mua

mach thöwi mach dënkhā atham aju. Pari Ŋwandam iek phā sim gaai jaau simjō,

17 “Ābmua khāijā ichdēupai wa chikhamnag khāijā ich thö iekhapim khōsi sim khai, magju khāai maach Pör Ŋwandamagta ich thöpibá ich nem wajapha wau sim gaaimua.” (*Jr. 9:24*)

18 Dichdēupai dich igwia nem wajapha waaujem a jaau nūm chan būrjā baleeba sim; mag khāai ich maach Pör Ŋwandamauchata maach kōit mag simūn chadcha balee sim.

11

1 Mug mu iekhabaadēm nau lökoom dënjo pāach jügaag khaba khāijā iekhabapüimjā pārau warag sī mū iek ūrkiin ūu akham. **2** Ŋwandam dau na chikhamnag pāach khūgurpimaaugau pāach dūi mu nem anem chitaawai muan pāragan, āba ūuirau ich jaai auju dūipai iek dee wai simjō Cristo dūipaita nūsit a chirūm, mag ich dūipai naawai pekau chukhu arrjō pāach ich aar phē aumkhīir. Pārau magta amūn muchjā dūi onee chiraju maach Pör Jesucristo na. **3** Mua chan warregarwe nemkhōriu Evaag sēukhawia khūgur autarrijō pāarjā agjō sī parhoobam khūunau nem jaau nūm ūkham khōchgau ūduraa pāach khūgurpiwia jūrr pāach khīrjug āba Cristo gaai khīrju nūmta isegpimapha chirūm. **4** Jāga jāg parhoobam khūunau pāachig Jesús igwia i iek jaau nūm anūmta mua jaaujemjō khaba warag chaaurta jaau nūmjā pārau magumjā aba ūkhanaa, Ŋwandam Akhaar mua jaautarrjā wai nūmta makhuunau jūrr i igwia chaauraa jaubaicheewai majā ūkha nu. Magnaa

Íchab jāga jāg maach peerdħajem iek anumjā chadcha agjoojā khaba simta pārāu būrjā magumjā aba uðraa pāachig jaaupi nū. ⁵ Amachdēupain amta Jesuu jür autarr khun chaar aawai mū khāijā ūrpai nūm anaawai pārāu amau nem jaau nūmta ükha naabma; pārāu am dāi mag naab pari mū chan am khāyau sīi eegpai khaba chirum. ⁶ Tale sīi iekhaju aig chan nem meu khaug khāijā khaba chirum; pari mag awiajā Cristo iek jawaag chan amjō khaugba khaba chirum. Mua jaau chirum ūrwia ükhataarr khunauta jaauju aai nūm, chadcha mua jaau khaphu chiru wa jaau meraa chiru.

⁷ Mua oowai, jāg pāachta Ēwandom dāi wajapcha naamkhūr mächtta dau aphu parhooba phidkha khitumua sīi ich jāg jēejā jēeuba maach peerdħajem iek jaau chitarrau warag mächtdeupaita pāar khaibag waubarmjō ajim. ⁸ Chadcha sīi ich jāg par pārag jaau khōchgau dewam iglesia eem khun Juan eem phatkhonan mua aujim chadcha, mag athaawai jūrr pāragta jēeuba aag. ⁹ Mū jam pāar aar chiraawai iwiir ābjā mua nem ig chirum gaaimua jūrr dau aphu aba aajeejim, ermanonaan Macedoniamua bēetarr khunau mua nem ig chirarrjā murg deechētarr aawai. Mū ich magta chitumta, mua chan sīi mächtig nem deepim khōchgau jūrr bigaum khunta amachdēu nemdam ig nūmjā chukhu apimapha chitum. Mū ich mag chitaawai mug atagjā ich mag chitaju, būrjā pāar Juan eem nemdam jēeuba. ¹⁰ Pārāu khaphu nūm, mua chadcha Cristo iek chaarta jaau chitum. Mag chitaawai khaphu abat Íchab, ābmua murg,

“Cristo iek jaau chitum paar phatkhon jeeub khaba jeeubá” awiajá mua chan jeeuba ich jäg parta jaau chitaju. Much khírauta mag jaau chitaawai muchin onee chirum, phatkhon jeeuba awiajá. ¹¹ ¿Párau khírjuawai amau jaau námjö pár oomaaugauta mua mag pár phatkhonjá aubam a iekha chirá? Mag khabam. Ëwandamau khaphu sim mua chadcha pár jásene chitum.

¹² Pari mua ichiita ich jäg phatkhon jeeujá jeeubata õrag jaau chitaju. Magba Cristo i jaau chitum paar mua am dënjo jeeukhiin, magan mag oowai am onee aju, ya amach phidkha námjöta muchjá phidkha chirsim awia. ¹³ Pari jákhuun am jäg wénurrum chan ich Jesuucha ich iek jaauumkhírjá jur auba arrta sii amach iiupaita mag jaau wénurrum; mag námpta jäg õor khúgur wénurraajem. ¹⁴ Chadcha ich dösät chaarjá Ëwandam chog khír thegwia jäg nárraajeewai, chi wounaanjá jäg wénurrum oowai maach dauderra aju khaba nám. ¹⁵ Ich chi mepeerjá í mag sierraawita i igar thánum khúunjá õor wajapham khúunkha wénurraba aajeeb, dich khapeendampai khúguraag. Pari mag nárrjéem khúunan, amach jäg nárrjéem paar Ëwandamau am gaai juu khúabaju.

Cristo gaaimua Pablo dau aug waaujerr

¹⁶ Na muchdëu jaau chirarrjö üwaai párág mag chirum; mu chan lököö khaba chirum. Pari pääachdëu oowai mu lököomjö chirum khai, magan warag idëu lököomjö mu iekhapibat; lököom khúun dënjo wir aigpai mua much thö iekha ookhim. ¹⁷ Mag much thö iekhaagpam chan maach Pör

Jesucristoou mar^{ag} mag iekhapi slewaita mag iekhaagpamjā aba, sii mach lököomjö iekha chirum gaaimuata mag iekhaagpam. ¹⁸ Jāg ðor khapan sii amach nem wau nm igwiapaita amach thö nmjö muajā machdüpai mach thökhim. ¹⁹ Pāran chadcha pör öpherm khuen aawai nem thum khaphu sisidum; pari mag nmta magbamjö jūrr lököö khithëem khuen iekjā ūrm khösita ūrnaa ²⁰ ar sii päachta jūrr amach chognaan khapim khösi aajem khuennagjā pärau büurjā magum aba aajerram. Ar sii päach thachdam wai nmjā thum khöpüinaa warag nem jeeuem khuennagjā magum aba päach khügurmaajem khuennagjā pärau büurjā magum aba nm. Ar amachta chi pörnaan awi päach serbiibag pheejem khuennagjā magum aba, maimua päach düi mag nm khuennaupai amach iek ükhamkhiir päach phärmam khuennagjā pärau büurjā magum aba aajem. ²¹ Chadcha mag iekhaju chigaa chirum; pari mua oowai machigpain atcha ithüuta pärag iekhaajeejim.

Pari amau amachta Jesuucha jär aujim awia amachta thö nm khai, magan muajā īchab mach thöju aai chirum. Mag iekhabapüim aig chadcha lököomjöta mu iekhabapüim. ²² Pari amau amachta ebreonaan meu iekhaajem awia amach thö nm khai, muajā agjö iekhaajem. Amta israelnaan khai magan mujā ich aruu. Amjā jöoi Abrán khararr ag chaain ewagam khuen den khai, mujā īchab i chaain ewagam khuen bi eemuu. ²³ ¿Amta Cristo chognaan anú? jih! Mu chará am khääijā Cristo chog chaarcharau. Mua khaphu chirum, mag iekhabapüim aig lököomjöta

mu iekhabapüim. Muchta am khäyaujä ürcha phidkhawia chitüm; Cristo gaaimua am khäaijä muchta ürcha cárcel deg mawia chirüm; wajap jügad khierrjä khoodaar chitüm; muun am khäaijä thöjuuta wau chitaajem, Cristo athee much mag chitüm gaaimua. ²⁴ Judionaanau wüm cinco süi mu wü thanüujem. Mag wü nampierr jüap ahaugmamua amach i aawai treinta y nueve aadeewaita tag wüba ich maigpai süljeejim. ²⁵ Biek thärjup süi paau mu pogwü thanüujierram; biek ab mokoujä mu bar wai nü awi ya mu thöobapüimp*ii* ajierram. Biek thärjup khöowia chirüm biekkha chitümua; mag chitümua peer thöwia chirüm. Biek ab chará mag khoo ürr chitümua khäaim ab entür süi dö eepai khöuwia edaarjä ich mag dö eepai äspa chirajim, phüas ee döjarr. ²⁶ Biek khapan biekkhawia chirüm; pari mag biekkha chitümün thöjuuta jür chitümüjö aajem: dösig ee khodjörromua, khar süi nemjigmién düi thöeuwai, much meeunau, much meeun khabam khünnaujä agjö süi maach khaibag waum ig nümua peer thöwi chirüm. Khar īchab phöbör eejä õor phogdubaadeewai, süi õor chukag ee chitümua, phüas ee chitüm aig maimua süukha süi amach iiupai jäg Cristo iek ükha nüm anüm khünnaujä agjö maach thöjuuta ekaajerram. ²⁷ Muuta mug chitüm aig wajappha phithurg aunaau dau augta wau chitaajeeba. Biek khapan büurjä khäijä khäiba süi dau khöreu ee chiraajem; jädaúajä masnaa öbichagjä jüedu khitaajem; biek khapan süi ūwandam athee nem waum khöchgau wajappha jüchagaujä masnaa khajüadam atheejä dau aphü khitaajem.

28 Pari magm gaaimua mag dau aug wau khitaajeeb mama, pāar chi iglesia ee thum chi ükha durrum khuunta ürcha ed eepierr khiirju chitaajem. **29** Much mag chitaawaita āb khāijā Êwandam iek gaai ubu khaba oowai muchta ökhiiruu aadeejem; āb khāijā deeum khuunau pekau ee burrpiewain muchta gaai machaaga aadeejem. **30** Muchpaita wir aig am dēnjo ig iyuu aju akhiinjā, muchta wajapha chirum aju khāai, warag much serbiibagta jaauju aai chirum. **31** Êwandaman thumaam khuunauta ich mag thö iekhaju aai síerrum. Ichpaita ïchab maach Pör Jesucristo Ayau; magua irua khaphu sim, mu mag iekha chirumjā büurjā séukhabata iekha chirum. **32** Phöbör Damasco anum ee mu udthuurwai rey Areataau gobernadorrag jaubaawai jūrr chi gobernadorrau judionaanag phöbör duubjem ee puertdi nanuidampierr mu thuapijim, mu pur awaag awia. **33** Pari uu maachjö Cristo igar num khuunau mag khaug athaawai kolaauhi gaaai jügadau jükhanaa warre chi phöbör igaaau daaugajär mu eeg jiir burrpüjierram. Mag, am juu eemua uu mu peerdujim.

12

Êwandamau Pablo khāapi auwi iek jaautarr

1 Iin chadcha dichdépai wir aig dich thö iekhaawai chan uu khaba síejem, pari mag num āba mua pārag nem jaauju aai chirum. Maan ich maach Pör Jesuuchata mu khāapi aunaan muchig oopinaa jaaumatarrta jūrr pārag jawaagpam. **2** Mua woun āb khaphu chirum, magua ïchab Cristo

iek ükhaajem. Ya catorce años sim mag woun ich Cristooucha ügthar khääipi autarr. Mag woun mächpaiu, pari mua khaugba chirum mä ich mug dau daauta mä arrjí wa sii mä akhaarpaita arrjí, mua khaugbam; äba ich Ëwandamaupaita khaphä sim. ³ Pari chi chadcha aan chadcha mä arrjim; maata chadcha cha mäch iyüü chirumchata irua mä arrjí wa sii mä akhaarpaita arrjí, mua khaugbam; äba ich Ëwandamaupaita khaphä sim. ⁴ Mag mä ügthar arrwia märug nem khüir pogkhe jaaumajim ich igwia, mamä mag ichdëu jaautarr iek mäg eegarm khüunag büärjä jaupibajim. ⁵ Sii bigaaum khüanta mag warrtarr akhiin mua i thö iekhaju aai chirakham; mamä mäch arr aawai mächdëupai chan pöd mua mäch thöbam. Magju khääai mäch igju akhiinjä sii warag mäch serbiibagta ig iyüü aju aai chirum. ⁶ Pari mua mäch thö iekhakhiinjä, lökoo chiraawaita mag iekha chirumjä abaju, chadcha udthurtarrta jaau chiraawai. Pari ichiita mua mäch thöbam; magba akhiin mag ügthar udthurtarr aawai mächta ürpai chirum aju bigaaum khüunau. Pari magju khääai mäch nem wajapha wau chitum gaaimuata mä jäsene aju khai mä jäsene abat. ⁷ Mag Ëwandamau ichdëu mächig nem oopitarr gaaimua wir aig mächdëupai mäch thöm uguata juau ogthomjö uduraa dösätag mä düi mugpiwi miuta khagthugpüpäikhämjö agua dau aphüü chitaajem. ⁸ Ya biek thärjup maach Pör Ëwandamag jéeuwia chirum, agua mäg mäch dau aphüü chitaajem chugpaapüimkhüir. ⁹ Pari mag ichig jéeuwai warag sii märug, "Mä pu düi ogduba

chitabahab, mua p^u khōsi chit^{um}. Jāg kha thūumjö n^{um} gaaimuata m^{ach} juapá õrag oopiba aajeeb” a iekhaajem Ēwandamau. Ichdēuta m^u mag wai s^{le}wai üuta jāg m^u serbiiba chit^{um}, m^{ach} mag chit^{um} gaaimua warag Cristo jua theegta õrau ooju aawai. ¹⁰ Magua m^{ug} m^{ach} serbiibanaa kha thūumjö chir^{um} āba, onee chiraajem, õrau m^{ach} khīrcha iekha n^{umjā} igba. M^{ach}dēu nem ig chir^{um} chukhu awiajā mag^{um} aba, õrau m^{ach} p^{ur} auju ēkhaajemjā igba, Cristo gaaimua m^{ach} dau aug wau chit^{um} āba m^{uun} onee chiraajem. Wajapcharan m^{uun} ar kha thūumjö chir^{um} aigta Cristooujā warag m^u juapá jāgpi simjō aajem.

Pabloou Corintoom iglesia khīrju n^{uu} aajerr

¹¹ Amau jāg m^u ēugar khaigba iekha n^{um} ūrwi pārau m^u igwia wajapha ig iy^{uu} aju aai naajim. Pari magarrjā pārau būrjā magbajierram. Mag pāach warag sⁱ khīuu arr gaaimua pāachdēuta m^{arug} mag iekhapi n^{umjō} aawai chadcha mua lököomjöta m^{ach}dēupai m^{ach} jaau chir^{um}. M^{uun} chadcha baleeba chir^{um}, pari mua ooba chir^{um}, khan gaaimua jāg amach iiupai amta ich Jesu-ucha j^{er} autarr kh^{uu}n charau aajem kh^{uu}n m^u khāyaujā ürpai aju aai n^u. ¹² Pāar aar chiraajewai phithurg au khit^{um} āba, maach Ēwandam iekta ogd^uba jaau jēed^u khit^{umua} i jua theegau mua õordauderraam nem waaujerr gaaimua merag chukhu pārau m^u chadcha Jesucristo i jaaujemkha chir^{um} khaph^u naajim. ¹³ Āba mua pāar ee aubajimjō arran, tagam iglesia ee arrjō khaba pāar jua eem nemdamta mua būrjā aubajim, eeu dēgölp m^u gaaimua jūrr pāachta augchēm uguia

awia. Mam^u jāg pāach juu eem nem auba aa-jerr paar pāachdēujā dūi m^u jaauju khaph^unaa warag dūrrchata pārag jēeupütarr amuan pārau m^u jāsenecha khāijā wai naakham.

¹⁴ Deeu pāar oon maag athee ya m^u nem thum khūir khaug wai chir^um. M^ug petamua ya biek thārjupamuū pāar oon mam. Maadēu khaph^u nūm, chaaina amach dēnnaan athee phatkhon jurba chi dēnnaanaauta amach chaain athee nem inagdam jūrjeewai, m^ug maaujā pāar juadam eem phatkhon chan mua igba pāachchata m^uun igmam, pāarta m^uch chaainjō wai chitaawai. ¹⁵ M^uchdēu wai chir^um thum mua gastaam khōsi gastaawia pāar daupigau m^uchjā m^ug pāar chogkha chit^umua warag eeg pawiajā magumjā ighbaju. Pāach garmua m^u dūi magcha khaba awiajā m^uch garmuata ürcha pāar daupii chir^um.

¹⁶ Pārau pāachdēujā khaph^u nūm, m^ur^ug nem deem khōchgau jūrr pāachdēu nem ig nūmta chukhu khaba aajem; pari mag^um āba am iek mag sīta mua pāar khūgur aujim aajem, m^uch atheeta jāg phatkhon jūr phiepi chirajim awia. ¹⁷ Mag khai magan ar mua pāar aar ðor pütarr kh^uun gaaimuata mua pāar khūgurjima. ¹⁸ Titoogta mua pāar oon mapijim, dewam ermanodam dūi. ¿Magan Titoouta pāar khūgurjī? Mag khabajim; Tito m^u dūi maach numiim kh^uunau chan ni ābmuajā maach khapeen khūgurju khūirjuba aajem. Maach numiin maran ābam khūirjupaita wai nūm. ¹⁹ Pārau khūirjuawai sīi mua iek thierrickha chir^umpii khāijā aju; pari mag khabam. Mua khaph^u chir^um, m^u chadcha

Cristo dënkhanaa ich Ņwandamaujā m̄ iek ūr sim; magua m̄ pōd sëukhaju khabā chirum. Cristo gaaimua khodamnaan, mua mug m̄chpai jaau chirumun, Ņwandam iek gaai warag ubu naapim khōchgauta mag jaau chirum. ²⁰ Mua khīirju chirumun, m̄chdēu pāar ooimam khōsi chirumjō ooimabajuuta khīirju chirum; wa magbam khai jūrr m̄ch khāijā pāar jügaag khaba khāijā iekhabaimaawai pārau khōchkhabaju khāijā khīirju chirum. Mua khīirju chirum agjō eeu dēgölp pāar ee agtha dich khapeen dāi khāijā iekkhōr wai naaju, chikham nem khāijā dich dēn apim khōsi th̄unum, meeukha khāijā n̄n̄nidum, dich khapeen khāai iek theeg ürpai aju khāijā ēkha s̄isidum, chikham ēugar khāijā sëukha nem īgka n̄um, s̄ii chikham jaau n̄um, dichpai thō iekha n̄um maimua s̄ii pappierr th̄unumjō khīirjugjā āba khaba s̄isidum khāijā khīirju chirum. ²¹ Mua agjō khīirju chirum īchab, eeu dēgölp pāar gaaimua khāijā Ņwandamau m̄ch khīir naaupiju. Mag aman magan ar nawe pekau ee n̄amta jäg maadēu nem waumapham wau n̄mjā būrjā p̄aabanaa, amach õor khabam dāijā parhooba khapesnaa maimua warr amachdēu nem khaigbam waaujerrjā ogduba agtha wau wēnarrum kh̄un gaaimua Ņwandamau m̄ wajappa bīepiju.

13

Pablo salud ãbmiecharam

¹ M̄g petamua ya biek th̄arjup pāar oon mawia chiraju. M̄ barimaawai pārau iek ēud̄ag wai n̄um khai, chi ootarr kh̄un numí wa th̄arjup

khāijā nām dakhīrta jaaubat. ² Ar nawe pekau wautarr khūnag maimua thumaam khūnagpa mua ūwai pāba jaau chirūm, ar ābmiecha pāar oothuurwai muchdēu jaau chirarrjō: māuta ūwai pāar aar barju atheen, mua chan pāar dūi ithūu iekhabaju. ³ Cristoouta mārug iekhapi sim khap am khōsi naawai maigta pārau khaphū aju, chadcha ichdēuta mārug iekhapi sīewaita mu mag iekha chirūm. Pārau Cristo khaphū nām, i mag sīi kha thūuta sīerrūm khaba aawai irua chadchata pārag ich juapá oopiejem. ⁴ Amau i thōowain chadcha juapadam theegjā chukhumjō pa gaai ud̄raa ich meerphēpójim; pari magtarran īsin jūrr ich Ēwandam jua theegauta phiriu auwia iiu sīejem. Jāg kha thūu ud̄raa ich meerphēpitarrjō muchjā agjō kha thūumjō ithūuta pārag iekha chitūm; pari agtha khaigba wēnūrraajem khūnag ikhūaba iekhaagan nem khīr ubag chirūm, Ēwandam Cristo phiriu autarr ag juapaata wai chiraawai.

⁵ Pāachdēupai wir aig wajapha pāach oobat, pāachdēu Cristo iek ükhatarr gaai agtha ubū nām khap aag. ¿Pārau khaphū naabá chadcha Cristo pāar thāar ee sim? ¿Wa ükhaba nāmta sīi par iiupaita i iek ükha nām aajēwa? ⁶ Muan pāragan, jāg pāachig ikhūaba iekha chirūm gaaimua īchab muchta chadcha Cristo dēnkha chirūm khaphū apim khōsi chirūm. ⁷ Pari mag ikhūaba iekhaju a chirūmjā, pāar chadcha Ēwandam dūi üu wēnūrrūmān, nem wajaug khērūm. Ante pāach i dūi üu wēnūrramkhīrta warag mua pāar kōit irig jēeu chirūm. Pari mag jēeu chirūm chan pāar üu wēnūrrūm oowia jūrr much ēugarta bigaaum

khuunag wajapha ig iyuu amkhiir khabam. Mua mag Ŋwandumag jeeu chirumun, paachta i dau na wajapha wenuramkhirau. Mua paachig jaaupai chirum ipierraab arm gaaimua paachig ikhuaba iekhaju arrta ithuu iekha chirum ðrau oobaawai, mu ëugar Cristoou jar autarr chaar khaba aawaita mag iekha chirum awiajä, ideu mag sim. ⁸ Mu paar aar barimaawai prau chadam iek Cristoou jaau sim ichaaur khaba num ooimamun mua parag iek khegkha iekhabaju, paar ya wajaphanaa warag ükha numta muchdeujä oom khosi chiraawai. ⁹ Maguata paarta Cristo dai ubu naapim khochgau muchta iek theeg chukhumö aawaijä warag onee aajem. Mag onee chiraawai warag mua paar koit ich jäg jeeu chitaju, wajapcha nuisimkhiir. ¹⁰ Magua muchcha paar aar barju nawe sii ësapta phä deepai chirum, ya prau mu barju khaphu naawai ag nawe paach appai problema thum arreglaapüimkhir; mag thum chi arreglaam aawai paar aar barwiajä iek khegkha iekhaba aag. Magbamun mag iekhaju awiajä muun chadcha iek theeg chirum, ich maach Pör Cristoouchata paar khaibag wauba sii warag paar üu amkhiirita mag iek theeg apitarr aawai.

¹¹ Cristo gaaimua khodamnaan, äbmiecha paawai mua parag magkhim: muan paar oneeta wenurrapim khosinaa paach khaibag thum isegbapüit a chirum, Ŋwandum dau najä wajaphata wenuorraag. Magnaa ïchab agdaujö dich ermanonaan wawí num dai ö äba khirjunaan khoinaata abat. Prau magta aman magan mag dich khapeen kha khosi apinaa maach khoinaa

apiejem ag Ŋwandumta pāar dūi sīrraju. ¹² Pāach khapeen dāi agdaujö kha khōsi saludaabat. ¹³ Mau Macedoniamua ermanonaan thum chi ükha durrum khūnau pārag salud aajem. ¹⁴ Muan ābmiecha paawai maach Pör Jesucristoogjā pāar üu wai chitapim khōsi, maach Ŋwandum thumaam khūn kha khōsi aajemugjā pāar eeg oopim khōsi, maimua ich Ŋwandum Akhaar maach dūi ogduba khitaajemugjā ich jāg pāar daumaai nūrapim khōsita chiraajem. Ayoo keena,

Pablo

Éwandam Iek New Testament in Woun Meu

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Woun Meu

Dialect: alternate spelling

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Woun Meu (alternate orthography)

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Woun Meu

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses,

please contact the respective copyright owners.

2014-08-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files

dated 29 Jan 2022

974f85ca-2196-54fa-aa19-a0078d3a03e9